

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מה.

עין משפט גזר מצוה

א א ב מ"י פ"ט מהל'
רוח הלכה א סגן עשין
ע"י:
ג א מ"י פ"ג מהלסות
ממורה הלכה ה והל' ז
סגן לאוין קסג:
ד מ"י פ"ג מהלסות
סנהדרין הלכה ב:
ה ה מ"י פ"ו מהל' בת
הבמיה הלכה יא:
יא ו מ"י פ"ה מהלסות
משנת עמיס הל' א:
יב ז מ"י פ"ה הל' ה ו:
יג ח ט מ"י פ"ה פ"ה
הלכה ה:
יד י מ"י פ"ה הלכה ד
ע"ש:
טו ב מ"י פ"ט מהלסות
רוח הלכה י:

דלר רבייה: לשכח קמה. שם שכן זוית אחת לקלור קאי עלה
כלל תשוב לקחתו [דגריס דן] והכי משמע ושכח עומר או ושכח צדה:
נפקא להו. מנשך ושכח קרי ציה ששכח את קלת שדהו: **שצפו**
עומרין לפוך שדה חצירו. ששצפה הרוח והרימה את העומרין מן
הארץ והליפתן לתוך שדה חצירו
ושכחן כסבור שאינן שלו נפקא מנשך
ולא צדה חצירך ללא הווי שכהה:
ורצנו. מיעוטא דשדה חצירו נפקא
להו מדהוה ליה למכתב כי תקלור
קליריך צדה ושכח וכתבי צשך:
לפו עומרין לפוך שדהו. (א) שהיו
מוטלים על גבי אבן או עמוד או זו
על זו: **פרט לשצפו.** וקא סלקא
דעתך כפו ממש על גבי אבן או על
גבי עמוד: **וליעטעמי לפוך שדה**
חצירו. כפו על גבי אבן או על דמעוט
אכל מונחיס לא מיעטע והא צשך
כתיב אלא הא דקאמר כפו לכו דוקא
כפו על שום דבר קאמר דלפי מונחיס
על גבי קרקע נמי קאמר אינו שכהה
והאי דקאמר כפו ללא משכח עומרין
מנפסת על הארץ ומציאתא ליה:
שהחזיק בו להוליכו לעיני ק"ט
השתא דלורחא דמילתא נקט ולא
דוקא: וזה ציה. ומו לא הווי שכהה
דבעינן שטח מעיקרו כדאמר צ"מ
בפרק קמא (דף קא): **מפני שהוא**
לפף. שהוא פטור על שהחזיק בו
כאילו היה עורוה קפ מעל הקרקע
ומונח צידו: **הריני כבן עזאי בשוקי**
עצריא. יוס אחד היה דעמו כלולה
אמר הריני כאן צפומצדימא מוכן
להשיב דבר לשאל צעומק ובחריפות
כבן עזאי שהיה חרף ודורש בשוקי
עצריא: **שני חללים זה על גב זה.**
והאחד משוך להלן מחצירו מעט
ואם תמדות מזה יקרב לעיר אחת ואם
תמדות מחצירו יקרב לעיר אחרת:
ולא מזה מודד כו'. וה"ה דמיציעא
ליה נמי או דלמא מין צמינו לא הוי
טמון מין צמינו לא הוי קפ ומשניס
מודד אלא שהוא ככלל אלו:

מ"י לא משמע ליה (ב) (מאי קאמר רחמנא
המיוחדין שבשופטין) אלא מעתה ויצאו
שנים ומדרו שנים לר' יהודה הרי באן תשעה
לרבי שמעון הרי באן שבעה ההוא מיבעי
ליה לבדתינא * ויצאו אהן ולא שלוחיהן
ומדרו בשאפי' נמצא בעליל לעיר היו מודדין
שמצוה לעסוק במדידה מתניתין דלא כר"א
בן יעקב דתינא * ר' אליעזר בן יעקב אומר
שהיה מורה בתמילה זה מלך וכהן גדול
מלך דכתיב * מלך במשפט יעמיד ארץ כהן
גדול דכתיב * ובאת אל הכהנים הלויים ואל
השופט אשר יהיה וגו' איבעיא להו רבי
אליעזר בן יעקב במלך וכהן גדול הוא
דפליג אבל בסנהדרי אי כרבי יהודה אי
כרבי שמעון סבירא ליה או דלמא בסנהדרי
נמי פליג עד דאיכא כולה סנהדרי אמר רב
יוסף ת"ש * מצאן זקן ממרא אבי פגי והמרה
עליהן יכול תהא המראתו המראה תלמוד
לומר * וקמת ועלית אל המקום * מלמד
שהמקום גורם דנפוק כמה אילימא דנפוק
מקצתן דלמא הנך דאיכא גואי כוותיה סבירא
להו אלא פשיטא דנפוק כולוהו ולמאי אי
לדבר הרשות מי מצו נפקי והכתיב * שררך
אגן הסהר אל יחסר המזג * שאם נצרך אחד
מהם לצאת אם יש שם עשרים ושלשה כנגד
סנהדרי קטנה יוצא ואם לאו אינו יוצא אלא
פשיטא לדבר מצוה למאי לאו למדידת
עגלה ורבי אליעזר בן יעקב היא א"ל אביי
לא דלמא להוסיף על העיר ועל העזרות
* בדתנן * אין מוסיפין על העיר ועל העזרות
אלא בבית דין של שבעים ואחד תניא
כוותיה דרב יוסף מצאן אבית פגי והמרה
עליהן כגון שיצאו למדידת עגלה או להוסיף
על העיר ועל העזרות יכול תהא המראתו

מ"י דשופטין דריש ר' יהודה למניינא להציג עוד שנים: **צעולי**
לעיר. צמגולה ופשוט שאין עיר קרובה כו': **מסני'** ללא קמני מלך
וכהן גדול ללא כר' אליעזר בן יעקב: **אי כרבי יהודה.** חמשה אי
כרבי שמעון שלשה ולא צעי כולה סנהדרין: **מלאן זקן ממרא.** לצי"ד
הגדול שאינו נעשה ממרא אלא צ"ד
של צדעים ואחד כדליף בפרק קמא
בסנהדרין: **אזי פלגי.** כל שהוא
צמח היקף החיזון של ירושלים קרוי
צי פלגי. ולי נראה שהוא לשון חנישה
כמו שקורין יגל"א של עיר כמו
חמור ובית פלגי (ב"מ דף טו.)
בשטדדירור"ח בית ראש של אפסר
קורין כן: **המרה עליהן.** כלומר על
מה ששאל מהם שם ואמרו לו ההלכה
הכלל ועל השפט אשר
הלך לעירו והורה לעשות כדרך
שהיה מורה בתמילה דהוה ליה
ממרא על פיהם: **המקום.** המיוחד
למשפט והוא לשכת הגזית: **דנפיק**
מונייהו כמה. לצי פלגי דליטריך
לאשמועינן דפטור משום טעמא
דמוין צ"ד: **דלמא הנך דאיכא גואי**
חוסיס סבירא להו. והיכא ימי
לן תיובא דליטריך קרה למיפטריה:
שרך. זה סנהדרין שישבת צטיצורה
של א"י: **אגן הסהר.** שעשויין כחצי לבנה
עגולה צורת ישיבתן כדי שיהו
כולן רואין זה את זה: **המזג.**
כשיעור מזג שני חלקים מים ואחד
יין ואף כאן לריך שישמיר שליש
על עיר. כי ירושלים: **שניא כרז**
יוסף. דלמר רבי אליעזר בן יעקב
כולהו סנהדרי צעי: **מסני'** דילוף
פרט לטמון רבי יהודה היא: **צדה.**
ושכח עומר צדה לרבי יהודה
משמע צדה על פני השדה ולרבנן
משמע צמח שדה: **הפס מענייניה**
דקרא. לריבין המירדסיה והכא
מענייניה דקרא תדרוש ליה גבי חלל
כתיב כי ימצא חלל כל היכא דמשמח
ופפי' טמון הלכך על כרחך כי אתא
צאדמה למעוטי טמון צא דמדרוש
ציה על פני האדמה דלי' לרבווי לא
איטריך: **אף שכהה נגלו.** והוה
ממעט טמון ממשמעותא אי לאו

(א) [נשילן ס"א ל"ג,
(ב) [סנהדרין י: כל הענין]
(ג) שם ר' שמואל ט.
סנהדרין ב: ד: (ד) [ג] י
עיר עפו ויהי כמי ה'
מ"ע פ"ה הל"ה]
(ו) [מוספתא פ"ה פ"ג
ע"ש, (ז) [עירובין כט.
קידושין כ. ערכין ל"ג,
(ח) [ע"ש דף טו.]

תורה אור השלם

- מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש ויבחרו מלך וישפטו את ישראל ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו
- ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו ויהי ה' עמו

הגהות הב"ה

- (א) גבי הכא מענייניה
דקרא דכתיב כי ימצא חלל
כל היכא וכו' עומר
בשדה שכהה דומיא
דקציר: (ב) שם קציר
שדה ושכחתי וי' יתה
(ג) רש"י ד"ה פ"ו וכו'
שדה שמוטלן כלי
ומינת שהו ממק:

גליון הש"ס

גמ' ויצאו הן ולא
שלוחיהן. עין יענות דף
קא ע"ב מ"ה וקלה לו
ועפרין דף צ ע"א מ"ה
קרינו: שם הכא מענייניה
דקרא. מכות דף ח ע"ב
ערכין דף ט ע"ב:

לעוי רש"י

ציגליא [צינגליא]. חומה
(המקיפה את העיר).
בשטדדירור"א
[ויבשטידירור"א]. אפסר.

מוסף רש"י

בעליל לעיר. מפורסם
לכל שקורו הוא לעיר זו
מכל עירות (סנהדרין י:).
מצאן זקן ממרא.
לסנהדרין מין לשכת
הגזית שהיה כהן הבית
(סו). אבי פגי. מקום
לפני מן חומת העיר ועין
ירושלים לכל דבריו (סו).
יכול תהא המראתו
המראה. לרון כנפס
(סו). איליא דבשך
מקצתו. והורו ארין
שחזן המרה על דכריהם,
מא אירא מקום גורם,
מפוק ליה דפטור משום
הק' דלשכה
חומה סבירא להו (סו).
כתיב אגן הסהר. כתיב
ורש"י פלח דני ממונת
(סו) א"ל יוסף המזג,
אם לריך אחד מן ללמא,
אם י' שם עשרים ושלשה
כנגד סנהדרי קטנה יוצא
ואם לאו אינו יוצא (סו).
על העיר. על ירושלים,
ור"י לקדס הוספת שמי
מדות ובש"י (סו). הריני
כבן עזאי בשוקי
עצריא. יומא צדימא הוה
ליה ואמר להו לתלמידי
השתא צלי דעמאי והריני
מומן להשיב בחריפות לכל
מי שיצאלני כבן עזאי
שהיה דורש בשוקי עצריא
ולא היה צימו עוקר הרס
כמוטו (ערובין כט. ושם)
אמר (רבא) כי הוה צדימא
דעמאי הוה רגיל למימר
הכי הריני פתוח ומוכן
להשיב לשאלאי דבר מורה
כבן עזאי שהיה דר בעצריא
שהיה חרף ודרכן ואמר
(בבברות כה) כל חממי
ישאל לפני קליפת השום
מון מן הקרן הוה [דושיין
(כ) אלו: הריני משמבח
מקומי שאני דרשן ובקי,
כבן עזאי שהיה משמבח
בשוקי עצריא דתניא כן
עזאי אומר כל חממי ישאל
לפני קליפת השום (ערובין
לז.